

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (velkého senátu)

5. listopadu 2019*

„Kasační opravný prostředek – Přípustnost – Zastupování účastníků řízení u Soudního dvora – Procení plná moc udělená advokátovi – Odvolání procesní plné moci likvidátorem žalující společnosti – Pokračování v řízení vedením žalující společnosti – Listina základních práv Evropské unie – Článek 47 – Právo na účinnou právní ochranu – Nařízení (EU) č. 1024/2013 – Obezřetnostní dohled nad úvěrovými institucemi – Rozhodnutí o odebrání povolení úvěrové instituce – Žaloba na neplatnost k Tribunálu Evropské unie – Přípustnost – Bezprostřední dotčení akcionářů společnosti, které bylo odebráno povolení“

Ve spojených věcech C-663/17 P, C-665/17 P a C-669/17 P,

jejichž předmětem jsou tři kasační opravné prostředky na základě článku 56 statutu Soudního dvora Evropské unie, podané dne 24. listopadu 2017 (C-663/17 P), dne 27. listopadu 2017 (C-665/17 P) a dne 28. listopadu 2017 (C-669/17 P),

Evropská centrální banka (ECB), zastoupená E. Koupepidou a C. Hernández Saseta, jako zmocněnkyněmi, ve spolupráci s B. Schneiderem, Rechtsanwalt, a M. Petitem, avocat,

účastnice řízení podávající kasační opravný prostředek (navrhovatelka),

podporovaná:

Evropskou komisí, zastoupenou A. Steiblyté, jakož i V. Di Buccim a K.-Ph. Wojcikem, jako zmocněnci,

vedlejší účastníci v řízení o kasačním opravném prostředku,

příčemž dalšími účastníky řízení jsou:

Trasta Komerbanka AS, se sídlem v Rize (Lotyšsko),

Ivan Fursin, s bydlištěm v Kyjevě (Ukrajina),

Igors Buimisters, s bydlištěm v Jurmala (Lotyšsko),

C & R Invest SIA, se sídlem v Rize,

Figon Co. Ltd, se sídlem v Nikósii (Kypr),

GCK Holding Netherlands BV, se sídlem v Amsterdamu (Nizozemsko),

Rikam Holding SA, se sídlem v Lucemburku (Lucembursko),

* Jednací jazyk: angličtina.

zastoupení M. Kirchnerem, L. Feddernem a O. H. Behrendsem, Rechtsanwälte,

žalobci v řízení v prvním stupni (C-663/17 P),

a

Evropská komise, zastoupená A. Steiblytė, jakož i V. Di Buccim a K.-Ph. Wojcikem, jako zmocněnci,

účastnice řízení podávající kasační opravný prostředek (navrhovatelka),

přičemž dalšími účastníky řízení jsou:

Trasta Komercbanka AS, se sídlem v Rize,

Ivan Fursin, s bydlištěm v Kyjevě,

Igors Buimisters, s bydlištěm v Jurmala,

C & R Invest SIA, se sídlem v Rize,

Figon Co. Ltd, se sídlem v Nikósii,

GCK Holding Netherlands BV, se sídlem v Amsterdamu,

Rikam Holding SA, se sídlem v Lucemburku,

zastoupení M. Kirchnerem, L. Feddernem a O. H. Behrendsem, Rechtsanwälte,

žalobci v řízení v prvním stupni,

Evropská centrální banka (ECB), zastoupená E. Koupepidou a C. Hernández Saseta, jako zmocněnkyněmi, ve spolupráci s B. Schneiderem, Rechtsanwalt, a M. Petitem, avocat,

žalovaná v řízení v prvním stupni (C-665/17 P),

a

Trasta Komercbanka AS, se sídlem v Rize,

Ivan Fursin, s bydlištěm v Kyjevě,

Igors Buimisters, s bydlištěm v Jurmala,

C & R Invest SIA, se sídlem v Rize,

Figon Co. Ltd, se sídlem v Nikósii,

GCK Holding Netherlands BV, se sídlem v Amsterdamu,

Rikam Holding SA, se sídlem v Lucemburku,

zastoupení M. Kirchnerem, L. Feddernem a O. H. Behrendsem, Rechtsanwälte,

účastníci řízení podávající kasační opravný prostředek (navrhovatelé),

příčemž dalšími účastníky řízení jsou:

Evropská centrální banka (ECB), zastoupená E. Koupepidou a C. Hernández Saseta, jako zmocněnkyněmi, ve spolupráci s B. Schneiderem, Rechtsanwalt, a M. Petitem, avocat,

žalovaná v řízení v prvním stupni,

podporovaná:

Evropskou komisí, zastoupenou A. Steiblytė, jakož i V. Di Buccim a K.-Ph. Wojcikem, jako zmocněnci,

vedlejší účastníci v řízení o kasačním opravném prostředku (C-669/17 P),

SOUDNÍ DVŮR (velký senát),

ve složení K. Lenaerts, předseda, R. Silva de Lapuerta, místopředsedkyně, A. Prechal, M. Vilaras (zpravodaj), M. Safjan a S. Rodin, předsedové senátů, L. Bay Larsen, T. von Danwitz, C. Toader, C. Vajda, F. Biltgen, K. Jürimäe a C. Lycourgos, soudci,

generální advokátka: J. Kokott,

vedoucí soudní kanceláře: R. Șereș, radová,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 11. února 2019,

po vypořádání stanoviska generální advokátky na jednání konaném dne 11. dubna 2019,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Svými kasačními opravnými prostředky se Evropská centrální banka (ECB), Evropská komise, jakož i Trasta Komer banka AS, Ivan Fursin a Igors Buimisters, C & R Invest SIA, Figon Co. Ltd, GCK Holding Netherlands BV a Rikam Holding SA domáhají zrušení usnesení Tribunálu Evropské unie ze dne 12. září 2017, Fursin a další v. ECB (T-247/16, nezveřejněné, dále jen „napadené usnesení“, EU:T:2017:623), kterým Tribunál zaprvé rozhodl, že není důvodné rozhodnout ve věci samé o žalobě podané Trasta Komer banka, znějící na zrušení rozhodnutí Evropské centrální banky (ECB) ECB/SSM/2016 – 529900WIP0INFDAWTJ81/1 WOANCA-2016-0005 ze dne 3. března 2016, o odebrání povolení Trasta Komer banka (dále jen „sporné rozhodnutí“), a zadruhé zamítl námitku nepřípustnosti vznesenou ECB v rozsahu, v němž se týkala žaloby podané několika akcionáři Trasta Komer banka, a sice F. Fursinem a F. Buimistersem, C & R Invest, Figon Co., GCK Holding Netherlands, jakož i Rikam Holding, znějící na zrušení tohoto rozhodnutí.

Právní rámec

Unijní právo

- 2 Podle čl. 2 bodu 1 nařízení Rady (EU) č. 1024/2013 ze dne 15. října 2013, kterým se Evropské centrální bance svěřují zvláštní úkoly týkající se politik, které se vztahují k obezřetnostnímu dohledu nad úvěrovými institucemi (Úř. věst. 2013, L 287, s. 63), je „zúčastněným členským státem“ pro účely tohoto nařízení „členský stát, jehož měnou je euro, nebo členský stát, jehož měnou není euro, ale

který navázal úzkou spoluprací podle článku 7“ tohoto nařízení. Podle čl. 2 bodu 9 uvedeného nařízení se „jednotným mechanismem dohledu“ rozumí „systém finančního dohledu, který tvoří ECB a vnitrostátní příslušné orgány zúčastněných členských států, jak je uvedeno v článku 6“ tohoto nařízení.

- 3 Článek 4 nařízení č. 1024/2013, nadepsaný „Úkoly svěřené ECB“, v odstavci 1 stanoví:

„V rámci článku 6 má ECB v souladu s odstavcem 3 tohoto článku výlučnou pravomoc plnit ve vztahu ke všem úvěrovým institucím usazeným v zúčastněných členských státech následující úkoly pro účely obezřetnostního dohledu:

a) vydávat a odnímat úvěrovým institucím povolení k činnosti v souladu s článkem 14;

[...]“

- 4 Článek 6 tohoto nařízení, nadepsaný „Spolupráce v rámci jednotného mechanismu dohledu“, v odstavci 1 stanoví:

„ECB plní své úkoly v rámci jednotného mechanismu dohledu sestávajícího z ECB a příslušných vnitrostátních orgánů. ECB odpovídá za účinné a konzistentní fungování jednotného mechanismu dohledu.“

- 5 Článek 14 odst. 5 uvedeného nařízení zní:

„S výhradou odstavce 6 může ECB povolení odebrat v případech stanovených v příslušných právních předpisech Unie z vlastního podnětu, po konzultacích s vnitrostátním příslušným orgánem zúčastněného členského státu, ve kterém je úvěrová instituce usazena, nebo na návrh tohoto vnitrostátního příslušného orgánu. Tyto konzultace především zajistí, že před rozhodnutím o odebrání povolení poskytne ECB vnitrostátním orgánům dostatek času, aby rozhodly o přijetí nezbytných opatření k nápravě, mimo jiné o možných opatřeních k řešení problémů, a tato opatření zohlední.

Jestliže se vnitrostátní příslušný orgán, který [...] navrhl povolení, domnívá, že povolení musí být v souladu s příslušnými vnitrostátními právními předpisy odebráno, předá za tím účelem návrh ECB. ECB v uvedeném případě přijme rozhodnutí o navrhovaném odebrání povolení, přičemž plně zohlední důvody tohoto odebrání, které k němu uvedl vnitrostátní příslušný orgán.“

- 6 Článek 24 nařízení č. 1024/2013, nadepsaný „Správní revizní komise“, stanoví:

„1. ECB ustaví správní revizní komisi pro účely provádění vnitřního správního přezkumu na základě žádosti o přezkum podané v souladu s odstavcem 5, pokud jde o rozhodnutí přijatá ECB při výkonu pravomocí, které jí jsou svěřeny tímto nařízením. Rozsah vnitřního správního přezkumu je omezen na procesní a věcný soulad příslušného rozhodnutí s tímto nařízením.

[...]

5. Každá fyzická nebo právnická osoba může v případech uvedených v odstavci 1 požádat o přezkum rozhodnutí ECB, které jí je určeno nebo které se jí přímo nebo nepřímo [a osobně] týká. Žádost o přezkum rozhodnutí Rady guvernérů uvedeného v odstavci 7 není přípustná.

[...]

7. Po rozhodnutí o přípustnosti přezkumu správní revizní komise vydá stanovisko, a to ve lhůtě přiměřené naléhavosti dané věci a nejpozději dva měsíce od doručení žádosti, a předá záležitost Radě dohledu za účelem přípravy nového návrhu rozhodnutí. Rada dohledu zohlední stanovisko správní

revizní komise a neprodleně předloží nový návrh rozhodnutí Radě guvernérů. Nový návrh rozhodnutí původní rozhodnutí zruší, nebo jej nahradí rozhodnutím se stejným obsahem, nebo jej nahradí rozhodnutím s pozměněným obsahem. Nový návrh rozhodnutí se pokládá za přijatý, pokud Rada guvernérů nevznese ve lhůtě nejdéle deseti pracovních dní námitku.

[...]“

Lotyšské právo

Zákon o úvěrových institucích

- 7 Článek 129 Kredītiestāžu likums (zákon o úvěrových institucích) (Latvijas Vēstnesis, 1995, č. 163) stanoví:

„(1) Zruší-li Finanšu un kapitāla tirgus komisija [Komise pro finanční a kapitálové trhy, (Lotyšsko)] [...] licenci (povolení) pro provozování úvěrové instituce, jmenuje svěřenského správce a podá u příslušného soudu návrh na nařízení likvidace této úvěrové instituce, jakož i na jmenování likvidátora a zároveň navrhne kandidáta na likvidátora.

(2) Po zrušení licence již valná hromada akcionářů úvěrové instituce není oprávněna rozhodnout o dobrovolném vstupu do likvidace a o jmenování likvidátora.

[...]“

- 8 Článek 133 odst. 4 tohoto zákona stanoví:

„Na likvidátora úvěrové instituce jmenovaného soudem se vztahují ustanovení kapitoly XI tohoto zákona vyjma článků 160 a 166, jakož i práva, povinnosti a pravomoci přiznané insolvenčnímu správci články 172 a 172.1 tohoto zákona.“

- 9 V kapitole XI uvedeného zákona čl. 161 odst. 1 této kapitoly stanoví:

„Poté, co byl prohlášen úpadek úvěrové instituce, přebírá insolvenční správce veškeré povinnosti, práva a pravomoci statutárních orgánů ustavených na základě zákona nebo stanov úvěrové instituce a jejich předsedů.“

Občanský soudní řád

- 10 Článek 377 odst. 2 Civilprocesa likums (občanský soudní řád) stanoví:

„Při vydání rozsudku o likvidaci úvěrové instituce soud jmenuje úvěrové instituci likvidátora. Soud likvidátorem úvěrové instituce jmenuje osobu navrženou Komisí pro finanční a kapitálové trhy.“

- 11 Článek 387 odst. 2 uvedeného řádu zní:

„Insolvenční správce nebo likvidátor může být soudem odvolán na návrh Komise pro finanční a kapitálové trhy. K návrhu se přiloží rozhodnutí Komise pro finanční a kapitálové trhy, jímž se insolvenčnímu správci nebo likvidátorovi na základě některé z níže uvedených okolností vyjadřuje nedůvěra: [...]“

Obchodní zákoník

12 Článek 322 Komerclikums (obchodní zákoník) zní:

„(1) Likvidátor má všechna práva a povinnosti náležející představenstvu a dozorčí radě, které nejsou v rozporu s účelem likvidace.

(2) Likvidátor vymáhá pohledávky včetně částek, které společnosti náleží z titulu nesplacených obchodních podílů, zcizuje majetek společnosti a uspokojuje pohledávky věřitelů.

(3) Likvidátor smí uzavírat pouze obchody, které jsou nezbytné pro likvidaci společnosti.

[...]“

Skutečnosti předcházející sporu

13 Skutečnosti předcházející sporu jsou vylíčeny v bodech 1 až 7 napadeného usnesení a lze je shrnout následovně.

14 Trasta Komercbanka je lotyšská úvěrová instituce poskytující finanční služby na základě povolení, které jí bylo uděleno Komisí pro finanční a kapitálové trhy (dále jen „FKTK“) v září 1991.

15 Igors Buimisters, jakož i společnosti C & R Invest, Figon Co., GCK Holding Netherlands a Rikam Holding, jsou přímými akcionáři Trasta Komercbanka a I. Fursin, který drží kapitál v těchto společnostech, je nepřímým akcionářem Trasta Komercbanka.

16 Poté, co dne 5. února 2016 obdržela návrh FKTK na odebrání povolení Trasta Komercbanka a připomínky posledně zmíněné instituce, ECB na základě čl. 4 odst. 1 písm. a) a čl. 14 odst. 5 nařízení č. 1024/2013 přijala sporné rozhodnutí, kterým uvedené povolení odebrala.

17 Dne 14. března 2016 vydal Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa (soud města Riga, příměstský obvod Vidzeme, Lotyšsko) na návrh FKTK rozhodnutí, kterým bylo nařízeno zahájení likvidace Trasta Komercbanka, a jmenoval likvidátora. Tento soud rovněž zamítl návrh této úvěrové instituce na zachování pravomocí jejího vedení k zastupování, pokud jde o podání žádosti o přezkum u ECB a podání žaloby proti spornému rozhodnutí u Soudního dvora Evropské unie. Proti tomuto rozsudku nelze podat opravný prostředek.

18 Dne 17. března 2016 bylo oznámení o zahájení likvidaci Trasta Komercbanka a nahrazení vedení této úvěrové instituce likvidátorem zveřejněno v Latvijas Vēstnesis. Téhož dne tento likvidátor přijal rozhodnutí o odvolání všech plných mocí, které udělila Trasta Komercbanka. Dne 21. března 2016 notář nechal zveřejnit v Latvijas Vēstnesis oznámení o odvolání všech plných mocí udělených před 17. březnem 2016.

19 Z bodu 7 napadeného usnesení vyplývá, že dne 3. dubna 2016 podala Trasta Komercbanka ke správní revizní komisi podle článku 24 nařízení č. 1024/2013 žádost o přezkum sporného rozhodnutí. Tato komise tuto žádost dne 30. května 2016 zamítl s odůvodněním, že výtky týkající se procesních a hmotněprávních porušení sporným rozhodnutím, jež byly vzneseny v žádosti Trasta Komercbanka o přezkum, nejsou podloženy a toto rozhodnutí je dostatečně odůvodněné a přiměřené. Uvedená komise nicméně doporučila vedení ECB, aby objasnilo určité okolnosti.

Řízení před Tribunálem a napadené usnesení

- 20 Návrhem došlým soudní kanceláři Tribunálu dne 13. května 2016 podali Trasta Komer banka a její akcionáři uvedení v bodě 15 tohoto rozsudku (dále jen „akcionáři Trasta Komer banka“) žalobu znějící na zrušení sporného rozhodnutí.
- 21 V návaznosti na rozhodnutí správní revizní komise uvedené v bodě 19 tohoto rozsudku zrušila ECB rozhodnutím ECB/SSM/2016–5299WIP0INFDAWTJ81/2 WOANCA-2016-0005 ze dne 11. července 2016 s účinností od tohoto data sporné rozhodnutí a nahradila toto rozhodnutí tím, že potvrdila odebrání povolení Trasta Komer banka. Posledně zmíněná instituce a její akcionáři rovněž podali k Tribunálu žalobu znějící na zrušení rozhodnutí ze dne 11. července 2016. Tato věc, která nese číslo T-698/16, je dosud projednávána před Tribunálem.
- 22 Samostatným podáním došlým soudní kanceláři Tribunálu dne 29. září 2016 vznesla ECB námitku nepřipustnosti žaloby proti spornému rozhodnutí.
- 23 V bodě 1 výroku napadeného usnesení Tribunál shledal, že není důvodné rozhodnout ve věci samé o žalobě Trasta Komer banka. V bodě 2 tohoto výroku zamítl námitku nepřipustnosti vznesenou ECB v rozsahu, v němž se týkala žaloby ostatních žalobců.
- 24 Zaprvé Tribunál nejprve v bodech 17 až 22 uvedeného usnesení zkoumal, zda Trasta Komer banka a její akcionáři měli právní zájem na podání žaloby proti spornému rozhodnutí navzdory zrušení tohoto rozhodnutí, a poté v bodě 23 téhož usnesení dovodil, že tyto osoby „právně dostačujícím způsobem prokázaly, že nadále mají právní zájem na podání žaloby proti [spornému] rozhodnutí, i přes [uvedené] zrušení“.
- 25 Zadruhé Tribunál v bodech 24 až 51 napadeného usnesení zkoumal legalitu procesní plné moci advokáta, který podal žalobu jménem Trasta Komer banka.
- 26 Tribunál připomněl, že mu přísluší, aby s ohledem na rozhodnutí likvidátora ze dne 17. března 2016 o odvolání všech plných mocí udělených Trasta Komer banka před 17. březnem 2016 posoudil, zda podle použitelného lotyšského práva měl likvidátor pravomoc odvolat procesní plnou moc udělenou tomuto advokátovi a zda ji skutečně odvolal.
- 27 Poté, co v bodě 32 napadeného usnesení uvedl, že tato procesní plná moc byla udělena před zahájením likvidačního řízení a že nebylo zpochybněno, že „k tomuto datu se skutečně jednalo o procesní plnou moc udělenou oprávněnou osobou ve smyslu jednacího řádu“, Tribunál shledal, že likvidátor měl podle lotyšského práva pravomoc odvolat uvedenou procesní plnou moc, když v bodech 35 a 36 napadeného usnesení odmítl argumenty Trasta Komer banka vycházející ze střetu zájmů u likvidátora a z jeho nezpůsobilosti podat žalobu jménem této úvěrové instituce, jakož i z porušení unijního práva, a zejména práva na účinnou soudní ochranu.
- 28 V bodě 46 tohoto usnesení Tribunál uvedl, že advokát, který podal žalobu jménem Trasta Komer banka, předložil dopis ze dne 31. března 2016 o odvolání jeho procesní plné moci podepsaný likvidátorem, který tento advokát údajně obdržel e-mailem dne 28. října 2016. Vzhledem k této skutečnosti dospěl Tribunál v bodech 47 a 48 uvedeného usnesení k závěru, že uvedený advokát nemůže tvrdit, že odvolání jeho procesní plné moci nebylo od posledně uvedeného data účinné, a tudíž již neměl procesní plnou moc řádně vystavenou jménem Trasta Komer banka.
- 29 V bodě 49 napadeného usnesení měl Tribunál za to, že dodržení povinnosti zastoupení, kterou mají právnické osoby, musí jakožto podmínka přípustnosti přetrvávat až do vydání soudního rozhodnutí, neboť jinak by nebylo vydáno rozhodnutí ve věci samé. Vzhledem k tomu, že Trasta Komer banka již nebyla před Tribunálem zastoupena advokátem platně zmocněným k tomuto účelu, v bodě 50 tohoto usnesení shledal, že není důvodné rozhodnout ve věci samé o žalobě podané touto společností.

- 30 Zatřetí Tribunál v bodech 52 až 72 napadeného usnesení zkoumal, zda akcionáři Trasta Komerbanka mají právní zájem na podání žaloby proti spornému rozhodnutí a zda jsou k tomu aktivně legitimováni.
- 31 Tribunál měl nejprve za to, že tito žalobci byli z důvodu přechodu pravomocí vedení Trasta Komerbanka na likvidátora zbaveni konkrétní možnosti vykonávat práva společníků k obraně zájmů této společnosti, a následně v bodě 58 tohoto usnesení rozhodl, že svůj právní zájem na podání žaloby právně dostačujícím způsobem prokázali.
- 32 Následně Tribunál poté, co konstatoval, že akcionáři Trasta Komerbanka nejsou adresáty sporného rozhodnutí, měl nicméně za to, že tvoří skupinu osob, jež k datu přijetí sporného rozhodnutí byly nebo mohly být identifikovány, a že toto rozhodnutí se jich dotýká v jejich zvláštním postavení akcionářů Trasta Komerbanka, které bylo odebráno povolení. V bodě 63 uvedeného usnesení tudíž Tribunál dovodil, že žalobci, kteří byli přímými akcionáři Trasta Komerbanka, jsou sporným rozhodnutím osobně dotčeni.
- 33 Konečně měl Tribunál v bodě 69 napadeného usnesení rovněž za to, že tito žalobci jsou sporným rozhodnutím bezprostředně dotčeni, jelikož intenzita účinků tohoto rozhodnutí zasahuje do obsahu a rozsahu jejich práv. V bodech 66 a 67 tohoto usnesení Tribunál v tomto ohledu zdůraznil, že účinkem tohoto rozhodnutí je zabránit Trasta Komerbanka v naplňování předmětu činnosti a výkonu hospodářské činnosti, a v důsledku toho znemožňuje akcionářům této společnosti účinný výkon práva pobírat dividendy a práva hlasovat a podílet se na řízení této společnosti.
- 34 Kromě toho v bodě 70 uvedeného usnesení Tribunál shledal, že jelikož byla shledána přípustnost žaloby, pokud jde o přímé akcionáře Trasta Komerbanka, není důvodné zkoumat aktivní legitimaci I. Fursina, který je nepřímým akcionářem Trasta Komerbanka.
- 35 Tribunál tudíž námitku nepřípustnosti vznesenou ECB zamítl v rozsahu, v němž se týkala akcionářů Trasta Komerbanka.

Návrhová žádání účastníků řízení a řízení před Soudním dvorem

- 36 Kasačním opravným prostředkem ve věci C-663/17 P ECB navrhuje, aby Soudní dvůr:
- zrušil napadené usnesení v rozsahu, v němž prohlašuje, že akcionáři Trasta Komerbanka, kteří byli žalobci před Tribunálem, měli právní zájem na podání žaloby a aktivní legitimaci před ním;
 - vydal konečné rozhodnutí ve věci a žalobu těchto akcionářů odmítl jako nepřípustnou a
 - uložil Trasta Komerbanka a jejím akcionářům náhradu nákladů řízení.
- 37 Kasačním opravným prostředkem ve věci C-665/17 P Komise navrhuje, aby Soudní dvůr:
- zrušil napadené usnesení v rozsahu, v němž zamítá námitku nepřípustnosti vznesenou ohledně žaloby podané akcionáři Trasta Komerbanka;
 - odmítl žalobu podanou těmito akcionáři jako nepřípustnou a
 - uložil Trasta Komerbanka a jejím akcionářům náhradu nákladů řízení.

- 38 Kasačním opravným prostředkem ve věci C-669/17 P Trasta Komerbanka a její akcionáři navrhuji, aby Soudní dvůr:
- zrušil napadené usnesení v rozsahu, v němž rozhodlo o nevydání rozhodnutí o žalobě na neplatnost podané Trasta Komerbanka;
 - prohlásil, že žaloba na neplatnost podaná Trasta Komerbanka není bezpředmětná;
 - prohlásil žalobu na neplatnost za přípustnou;
 - vrátil věc Tribunálu k rozhodnutí o návrhových žádáních znějících na zrušení a
 - uložil ECB náhradu nákladů řízení, včetně nákladů řízení o kasačním opravném prostředku.
- 39 Ve svých kasačních odpovědích ve věcech C-663/17 P a C-665/17 P Trasta Komerbanka a její akcionáři navrhuji, aby Soudní dvůr:
- zamítl kasační opravné prostředky v těchto věcech;
 - prohlásil jejich žalobu na neplatnost za přípustnou a prohlásil, že se nestala bezpředmětnou, a
 - uložil ECB a Komisi náhradu nákladů řízení.
- 40 Ve své kasační odpovědi ve věci C-665/17 P opakuje ECB návrhová žádání předložená v jejím kasačním opravném prostředku tak, jak jsou uvedena v bodě 36 tohoto rozsudku.
- 41 Ve své kasační odpovědi ve věci C-669/17 P ECB navrhuje, aby Soudní dvůr kasační opravný prostředek zamítl a uložil Trasta Komerbanka a jejím akcionářům náhradu nákladů řízení.
- 42 Rozhodnutím předsedy Soudního dvora ze dne 13. března 2018 byly věci C-663/17 P, C-665/17 P a C-669/17 P spojeny pro účely ústní části řízení a rozsudku.
- 43 Rozhodnutím předsedy Soudního dvora ze dne 25. dubna 2018 bylo Komisi na její návrh povoleno vedlejší účastenství na podporu návrhových žádání ECB ve věcech C-663/17 P a C-669/17 P, aby předložila své vyjádření na jednání.

Ke kasačním opravným prostředkům

Úvodní poznámky

- 44 Je třeba konstatovat, že jak kasační opravný prostředek ve věci C-669/17 P, tak i ostatní procesní písemnosti podané jménem Trasta Komerbanka a jejích akcionářů ve věcech C-663/17 P, C-665/17 P a C-669/17 P byly podepsány O. H. Behrendsem. Dotyčný, který rovněž zastupoval Trasta Komerbanka a její akcionáře na jednání před Soudním dvorem, se k odůvodnění svého postavení zástupce Trasta Komerbanka opíral o procesní plnou moc k zastupování, která mu byla udělena předsedou představenstva této společnosti dne 10. února 2016.
- 45 Tribunál v bodech 46 a 47 napadeného usnesení shledal, že tato procesní plná moc byla odvolána dopisem likvidátora ze dne 31. března 2016, jenž byl dotyčnému advokátovi zaslán e-mailem dne 28. října 2016. Trasta Komerbanka a její akcionáři tvrdí, že toto odvolání nemělo žádné účinky a že O. H. Behrends je stále zmocněn k zastupování Trasta Komerbanka před Tribunálem, jakož i před Soudním dvorem.

- 46 Z toho vyplývá, že otázka přípustnosti kasačního opravného prostředku ve věci C-669/17 P, v rozsahu, v němž byl podán Trasta Komer banka, jakož i oprávněnosti jejího zastupování ve věcech C-663/17 P a C-665/17 P, je neoddělitelně spjata s předmětem kasačního opravného prostředku ve věci C-669/17 P, který je tedy třeba přezkoumat na prvním místě.

Ke kasačnímu opravnému prostředku ve věci C-669/17 P

Argumentace účastníků řízení

- 47 Trasta Komer banka a její akcionáři zpochybňují jak odůvodnění obsažené v bodech 46 až 48 napadeného usnesení, podle kterého byla procesní plná moc, jež byla jejich advokátovi udělena vedením Trasta Komer banka, platně odvolána likvidátorem posledně zmíněné společnosti, tak důsledek, který z toho Tribunál vyvodil v bodě 50 tohoto usnesení, podle kterého nebylo důvodné rozhodnout ve věci samé o žalobě podané Trasta Komer banka.
- 48 Pokud jde o legalitu odvolání procesní plné moci, výše uvedení tvrdí, že pokud by se mělo za to, že ochrana zájmů Trasta Komer banka v každém řízení, které má za cíl zpochybnit sporné rozhodnutí, přísluší pouze likvidátorovi, tedy osobě pověřené provedením likvidace této společnosti a navržené orgánem, který sám dal podnět k přijetí sporného rozhodnutí ze strany ECB, bylo by to neslučitelné s právem na účinnou soudní ochranu. Tribunál tudíž podle nich porušil nejen článek 47 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“), ale i lotyšské právo. Likvidátor se totiž nachází v situaci střetu zájmů, jelikož pokračování v likvidaci Trasta Komer banka již svou povahou odporuje zachování povolení této úvěrové instituce, které je účelem žaloby na neplatnost sporného rozhodnutí. Tribunál přitom nezohlednil obecnou zásadu neplatnosti právních aktů zahrnujících zjevný střet zájmů.
- 49 ECB, se kterou se v zásadě ztotožňuje Komise ve svém vyjádření předloženém na jednání, uvádí, že Tribunál správně rozhodl, že ochrana zájmů Trasta Komer banka byla zajištěna likvidátorem. Podle ECB upravuje lotyšské právo určení osob, které jsou oprávněny jednat jménem Trasta Komer banka.
- 50 Kromě toho ECB sice uznává, že procesní plná moc udělená advokátovi, který podal žalobu jménem Trasta Komer banka, jež byla vydána vedením této společnosti, byla platná ke dni, kdy byla vystavena, avšak zdůrazňuje, že po podpisu této plné moci nařídil příslušný lotyšský soud likvidaci Trasta Komer banka a jmenoval likvidátora, který byl v souladu s lotyšským právem nadán pravomocí nezbytnou k odvolání této procesní plné moci.
- 51 ECB tvrdí, že argument Trasta Komer banka a jejích akcionářů vycházející z porušení článku 47 Listiny musí být odmítnut, jelikož Trasta Komer banka nebylo upřeno právo podat k soudu účinný opravný prostředek proti spornému rozhodnutí, jelikož likvidátor měl právo podat takový opravný prostředek jejím jménem, považoval-li to za účelné. Argument, že tento likvidátor byl jmenován FKTK, rovněž nemůže obstát, jelikož ten byl jmenován příslušným lotyšským soudem, a nikoli uvedenou komisí nebo ECB. Podle ECB má likvidátor jak zájem, tak povinnost podat žalobu proti spornému rozhodnutí, jelikož se hodnota vymahatelných aktiv Trasta Komer banka může v případě úspěchu ve věci zvýšit.

Závěry Soudního dvora

- 52 Na úvod je třeba podotknout, že kasační opravný prostředek ve věci C-669/17 P v rozsahu, v němž byl podán nepřímým akcionářem a přímými akcionáři Trasta Komer banka, a sice I. Fursinem, jakož i I. Buimistersem, C & R Invest, Figon Co., GCK Holding Netherlands a Rikam Holding, musí být odmítnut jako nepřipustný.

- 53 Jak bylo uvedeno v bodě 35 tohoto rozsudku, Tribunál totiž v napadeném usnesení rozhodl, že žaloba podaná těmito účastníky řízení je přípustná, a zamítl námitku nepřípustnosti vznesenou ECB vůči nim. Z toho vyplývá, že neplatí, že by návrhovým žádáním uvedených účastníků řízení nebylo zcela nebo zčásti vyhověno ve smyslu čl. 56 druhého pododstavce první věty statutu Soudního dvora Evropské unie, a tudíž nejsou legitimováni k podání kasačního opravného prostředku proti napadenému usnesení.
- 54 Pokud jde o tentýž kasační opravný prostředek v rozsahu, v němž byl podán Trasta Komer banka, je nutno připomenout, že Evropská unie je unií práva, v níž její orgány podléhají přezkumu souladu svých aktů zejména se Smlouvou o FEU a obecnými právními zásadami, přičemž uvedená Smlouva zavedla úplný systém procesních prostředků a řízení určený k tomu, aby byl Soudnímu dvoru svěřen přezkum legality aktů orgánů Unie (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 23. dubna 1986, *Les Verts v. Parlament*, 294/83, EU:C:1986:166, bod 23; ze dne 29. června 2010, *E a F, C-550/09*, EU:C:2010:382, bod 44, a ze dne 30. května 2017, *Safa Nicu Sepahan v. Rada*, C-45/15 P, EU:C:2017:402, bod 35). Jednotlivci tedy musejí mít nárok na účinnou soudní ochranu práv, která jim přiznává právní řád Unie (rozsudek ze dne 18. ledna 2007, *PKK a KNK v. Rada*, C-229/05 P, EU:C:2007:32, bod 109 a citovaná judikatura).
- 55 V tomto ohledu je třeba připomenout, že zásada účinné právní ochrany práv, která pro jednotlivce vyplývá z unijního práva, na kterou odkazuje čl. 19 odst. 1 druhý pododstavec SEU, představuje obecnou zásadu unijního práva vyplývající z ústavních tradic společných členským státům. Tato zásada byla zakotvena v článcích 6 a 13 evropské Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, podepsané v Římě dne 4. listopadu 1950. Nyní je tato zásada potvrzena v článku 47 Listiny [rozsudky ze dne 27. února 2018, *Associação Sindical dos Juízes Portugueses*, C-64/16, EU:C:2018:117, bod 35, a ze dne 24. června 2019, *Komise v. Polsko (Nezávislost Nejvyššího soudu)*, C-619/18, EU:C:2019:531, bod 49].
- 56 Účinná soudní ochrana takové právnícké osoby, jako je Trasta Komer banka, jejíž povolení bylo odebráno rozhodnutím takového unijního orgánu, jako je ECB, které bylo přijato na základě takového unijního aktu, jako je nařízení č. 1024/2013, je zajištěna právem podat k unijnímu soudu žalobu na neplatnost uvedeného rozhodnutí, které této osobě plyne z čl. 263 čtvrtého pododstavce SFEU.
- 57 K tomu, aby taková žaloba byla přípustná, je nezbytné prokázat, že se dotčená osoba skutečně rozhodla podat žalobu a že advokáti, kteří tvrdí, že ji zastupují, byli skutečně k tomuto účelu zmocněni (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 18. ledna 2007, *PKK a KNK v. Rada*, C-229/05 P, EU:C:2007:32, bod 113 a citovaná judikatura). Právě s cílem ujistit se o tom, že tomu tak skutečně je, čl. 51 odst. 3 jednacího řádu Tribunálu vyžaduje, aby advokáti v případě, že účastníkem řízení, kterého zastupují, je právnícká osoba soukromého práva, uložili v soudní kanceláři Tribunálu procesní plnou moc udělenou tímto účastníkem řízení, přičemž nepředložení uvedené procesní plné moci může podle odstavce 4 tohoto článku činit žalobu z formálního hlediska nepřipustnou.
- 58 Pokud jde o úvěrovou instituci založenou ve formě právnícké osoby podle práva některého členského státu, jako je Trasta Komer banka, je při neexistenci unijní právní úpravy v dané oblasti v souladu s tímto právem třeba určit orgány této právnícké osoby, které jsou oprávněny přijímat rozhodnutí uvedená v předchozím bodě.
- 59 Nicméně, jak již Soudní dvůr zdůraznil, autonomie, kterou mají členské státy v tomto ohledu, je omezena jejich povinností zajistit zejména ochranu práva na účinnou právní ochranu a spravedlivý proces zakotveného v článku 47 Listiny (rozsudek ze dne 8. listopadu 2016, *Lesoochrannárske zoskupenie VLK*, C-243/15, EU:C:2016:838, bod 65 a citovaná judikatura).
- 60 Právo takové právnícké osoby, jako je Trasta Komer banka, na účinnou soudní ochranu před unijními soudy by přitom bylo narušeno, kdyby byl podle práva dotčeného členského státu likvidátor příslušný k přijetí takových rozhodnutí jmenován na návrh vnitrostátního orgánu, který se podílel na přijetí aktu

nepríznivě zasahujícího do právního postavení dotyčné právnické osoby, který vedl k nařízení její likvidace. S ohledem na vztah důvěry mezi tímto orgánem a jmenovaným likvidátorem, který předpokládá takové jmenování, jakož i na skutečnost, že likvidátor má za úkol provést definitivní likvidaci právnické osoby, jejíž likvidace byla nařízena, existuje totiž riziko, že se tento likvidátor bude vyhýbat jakémukoli zpochybnění, v rámci soudního řízení, aktu, který uvedený orgán sám přijal nebo který byl přijat s jeho pomocí a vedl k nařízení likvidace dotyčné právnické osoby.

- 61 To platí tím spíše, když likvidátor dotyčné právnické osoby může být odvolán z funkce tímž orgánem nebo na návrh tohoto orgánu v případě zrušení unijního aktu přijatého s pomocí uvedeného orgánu, který vedl k nařízení její likvidace, v důsledku podání opravného prostředku, jehož podání nebo zachování závisí na jeho vlastním rozhodnutí.
- 62 Jak v podstatě uvedla generální advokátka v bodech 75 až 77 stanoviska, takové situace, jako jsou ty popsané v bodech 60 a 61 tohoto rozsudku, zahrnují střet zájmů, a mohou tedy představovat zásah do práva dotyčné právnické osoby na účinný procesní prostředek (v tomto smyslu viz ESLP, 24. listopadu 2005, *Capital Bank AD v. Bulharsko*, CE:ECHR:2005:1124JUD004942999, body 117 a 118).
- 63 V projednávané věci z bodu 32 napadeného usnesení vyplývá, že procesní plná moc předložená advokátem, který podal žalobu k Tribunálu jménem Trasta Komerbanka, byla udělena osobou, která ke dni vystavení procesní plné moci byla k tomu oprávněna.
- 64 Nicméně, jak bylo uvedeno v bodech 5 a 34 tohoto usnesení, lotyšský příslušný soud nařídil po udělení této procesní plné moci likvidaci Trasta Komerbanka dne 14. března 2016 na návrh FKTK a na základě ustanovení lotyšského práva, která upravují likvidaci úvěrové instituce, které bylo odebráno povolení. V souladu s týmiž ustanoveními jmenoval tento soud likvidátora navrženého FKTK. Uvedený soud mimoto zamítl návrh Trasta Komerbanka, který se týkal zachování pravomocí jejího bývalého vedení k zastupování, zejména pokud šlo o podání žaloby proti spornému rozhodnutí k unijnímu soudu.
- 65 Z bodů 6 a 46 uvedeného usnesení kromě toho vyplývá, že po svém jmenování odvolal likvidátor Trasta Komerbanka všechny plné moci vystavené touto společností, včetně procesní plné moci advokáta, který podal žalobu jménem Trasta Komerbanka k Tribunálu, přičemž tento advokát se o uvedeném odvolání dozvěděl nejpozději dne 28. října 2016, což je datum, od kterého musí být toto odvolání považováno za účinné.
- 66 Tribunál tudíž dospěl v bodech 48 až 50 napadeného usnesení k závěru, že tento advokát již neměl procesní plnou moc řádně udělenou touto společností ve smyslu čl. 51 odst. 3 jednacího řádu Tribunálu, a tudíž nebylo důvodné rozhodnout o žalobě této společnosti.
- 67 Za tímto účelem Tribunál v bodě 35 tohoto usnesení odmítl argument Trasta Komerbanka vycházející ze střetu zájmů likvidátora, když měl za to, že vzhledem k tomu, že příslušný lotyšský soud zamítl návrh Trasta Komerbanka na zachování pravomocí jejího vedení k zastupování, nemůže tento argument zpochybnit existenci pravomoci likvidátora Trasta Komerbanka podle lotyšského práva k odvolání procesní plné moci předtím udělené advokátovi této společnosti.
- 68 V bodě 36 uvedeného usnesení Tribunál dodal, že „v každém případě [...] použití lotyšského práva nevyúst[ilo] [...] v porušení unijního práva, a zejména práva na účinnou soudní ochranu“, jelikož toto použití nevedlo k tomu, že by bankám, jejichž povolení bylo odebráno, bylo upřeno právo na podání opravného prostředku, ale odpovědnost za podání tohoto opravného prostředku svěřilo likvidátorovi.
- 69 Odůvodnění uvedené Tribunálem v bodech 35 a 36 napadeného usnesení je postiženo vadou spočívající v nesprávném právním posouzení.

- 70 Jak vyplývá z bodu 60 tohoto rozsudku, skutečnost, jež byla zmíněna v bodě 35 napadeného usnesení, že likvidátor měl podle lotyšského práva pravomoc odvolat procesní plnou moc udělenou advokátovi Trasta Komercbanka za účelem podání žaloby proti spornému rozhodnutí k unijnímu soudu, totiž nestačí k odůvodnění uznání takového odvolání ze strany unijního soudu, pokud zasahuje – zejména z důvodů uvedených v bodech 61 a 62 tohoto rozsudku – do práva Trasta Komercbanka na účinnou právní ochranu zakotveného v článku 47 Listiny.
- 71 Vzhledem k tomu, že v souladu s platnými lotyšskými předpisy je nařízení likvidace Trasta Komercbanka důsledkem odebrání jejího povolení sporným rozhodnutím, může zrušení tohoto rozhodnutí na základě žaloby Trasta Komercbanka vést ke zrušení rozhodnutí nařizujícího likvidaci této společnosti, a potažmo ke zrušení rozhodnutí o jmenování likvidátora.
- 72 Je přitom třeba uvést, že podle článku 322 obchodního zákoníku není úkol svěřený likvidátorovi takové právnické osoby, jako je Trasta Komercbanka, stejný jako úkol obvykle svěřený statutárnímu orgánu takové osoby, jelikož jediným cílem likvidátora je vymoci pohledávky, zcizit majetek a uspokojit věřitele s cílem dosáhnout úplného ukončení činnosti této osoby.
- 73 Navíc Tribunál nezohlednil okolnost, které se před ním dovolávala Trasta Komercbanka, že v souladu s čl. 377 odst. 2 občanského soudního řádu byl likvidátor jmenován na návrh FKTK a že podle čl. 387 odst. 2 tohoto řádu mohla FKTK navrhnout odvolání tohoto likvidátora, pokud by již neměl její důvěru.
- 74 I když FKTK není autorem sporného rozhodnutí ani žalovanou před Tribunálem, jelikož obě tyto vlastnosti má ECB, nic to nemění na tom, že se FKTK podílela na přijetí sporného rozhodnutí, které bylo přijato na její návrh. S ohledem na úkol, který je mu svěřen na základě lotyšského práva, se likvidátor nachází v situaci střetu zájmů proto, že by zpochybnění odebrání povolení právnické osoby, kterou likvidátor zastupuje, před unijními soudy mohlo likvidátora vést v rozporu s tímto úkolem k zániku jakéhokoli právního základu k likvidaci této osoby.
- 75 V souladu s tím, co bylo uvedeno v bodech 60 až 62 tohoto rozsudku, z existence takovýchto vazeb mezi FKTK a likvidátorem a z úlohy, kterou sehrála FKTK při přijímání sporného rozhodnutí, vyplývá, že odpovědnost za případné odvolání procesní plné moci udělené advokátovi Trasta Komercbanka za účelem podání žaloby proti tomuto rozhodnutí k unijnímu soudu nemůže být svěřena uvedenému likvidátorovi, aniž by došlo k zásahu do práva Trasta Komercbanka na účinnou právní ochranu ve smyslu článku 47 Listiny.
- 76 Toto zjištění je mimoto podepřeno judikaturou Evropského soudu pro lidská práva. Tento soud měl totiž ve svém rozhodnutí ze dne 9. září 2004, *Capital Bank AD v. Bulharsko* (CE:ECHR:2004:0909DEC004942999), které se týkalo úvěrové instituce zastupované likvidátory, za to, že dřívějšímu vedení této instituce je třeba přiznat právo podat u něj individuální stížnost ve smyslu článku 34 evropské Úmluvy o ochraně základních svobod a lidských práv podepsané v Římě dne 4. listopadu 1950, pokud se tito likvidátoři nacházejí v situaci střetu zájmů, jež činí výkon tohoto práva institucí, kterou mají zastupovat, teoretickým a iluzorním.
- 77 Tento závěr není zpochybněn úvahou vyjádřenou Tribunálem v bodě 36 napadeného usnesení. I když je pravda, že přechod odpovědnosti za rozhodnutí o podání nebo zachování žaloby proti takovému rozhodnutí o odebrání povolení, jako je sporné rozhodnutí, na likvidátora podle lotyšského práva v zásadě nevede k porušení práva na účinnou soudní ochranu, jinak je tomu tehdy, pokud se osoba, na kterou tato odpovědnost přechází, nachází ve vztahu k rozhodnutí o podání nebo zachování takové žaloby v situaci střetu zájmů.
- 78 S ohledem na výše uvedené je třeba určit, že se Tribunál dopustil nesprávného právního posouzení, když v bodech 35 a 36 napadeného usnesení rozhodl, že na rozdíl od argumentů uplatněných Trasta Komercbanka k odůvodnění zachování pravomoci jejího bývalého vedení k zastupování nevede použití

lotyšského práva k porušení práva této společnosti na účinnou soudní ochranu, a když z toho v bodech 47 a 48 tohoto usnesení dovodil, že advokát, který podal žalobu k Tribunálu jménem Trasta Komercbanka, již neměl procesní plnou moc řádně udělenou jménem této společnosti osobou k tomu oprávněnou, neboť procesní plná moc, která mu byla původně udělena, byla likvidátorem této společnosti odvolána. S ohledem na úvahy vyjádřené v bodech 70 až 77 tohoto rozsudku totiž Tribunál nemohl toto odvolání zohlednit, jelikož porušovalo právo Trasta Komercbanka na účinnou právní ochranu, zakotvené v článku 47 Listiny.

- 79 Je tudíž třeba rozhodnout, že kasační opravný prostředek Trasta Komercbanka ve věci C-669/17 P je přípustný i opodstatněný, a zrušit napadené usnesení v rozsahu, v němž Tribunál rozhodl o nevydání rozhodnutí ve věci samé, pokud jde o žalobu podanou Trasta Komercbanka.

K žalobě Trasta Komercbanka u Tribunálu

- 80 Podle čl. 61 prvního pododstavce statutu Soudního dvora Evropské unie zruší Soudní dvůr rozhodnutí Tribunálu, pokud je opravný prostředek opodstatněný. Pokud to soudní řízení dovoluje, může sám Soudní dvůr vydat konečné rozhodnutí ve věci.
- 81 V projednávané věci má Soudní dvůr všechny nezbytné podklady, aby mohl sám vydat konečné rozhodnutí o přípustnosti žaloby Trasta Komercbanka.
- 82 Z důvodů uvedených v bodech 54 až 61 a 70 až 77 tohoto rozsudku je třeba námitku nepřipustnosti vznesenou ECB v rozsahu, v němž se týká žaloby Trasta Komercbanka, zamítnout jako neopodstatněnou.
- 83 Naproti tomu má Soudní dvůr za to, že nemůže sám rozhodnout o meritě žaloby, kterou podala Trasta Komercbanka. Projednávanou věc je tedy třeba za tímto účelem vrátit Tribunálu.

Ke kasačním opravným prostředkům ve věcech C-663/17 P a C-665/17 P

K přípustnosti kasačního opravného prostředku ve věci C-663/17 P

- 84 Trasta Komercbanka a její akcionáři tvrdí, že návrhové žádání kasačního opravného prostředku podaného ECB ve věci C-663/17 P nesměruje k úplnému nebo částečnému zrušení rozhodnutí Tribunálu obsaženého ve výroku napadeného usnesení, jak vyžaduje článek 169 jednacího řádu Soudního dvora, ale ke zrušení některých bodů odůvodnění tohoto usnesení. Podle Trasta Komercbanka a jejích akcionářů nemůže být takovéto návrhové žádání připuštěno, stejně jako návrhové žádání směřující k tomu, aby Soudní dvůr vydal konečné rozhodnutí ve věci samé, neboť Tribunál doposud rozhodl pouze o přípustnosti k němu podané žaloby.
- 85 Tuto argumentaci nelze přijmout.
- 86 Na jedné straně se první bod návrhového žádání kasačního opravného prostředku ECB týká výslovně zrušení bodu 2 výroku napadeného usnesení. Na druhé straně v druhém bodu návrhového žádání tohoto kasačního opravného prostředku ECB v zásadě a v souladu s tím, co jí dovoluje čl. 170 odst. 1 jednacího řádu Soudního dvora, navrhuje, aby Soudní dvůr vyhověl návrhovému žádání, které předložila v prvním stupni a které směřuje k odmítnutí žaloby akcionářů Trasta Komercbanka jako nepřipustné.
- 87 Kasační opravný prostředek podaný ECB ve věci C-663/17 P je tudíž přípustný.

K meritu kasačních opravných prostředků ve věcech C-663/17 P a C-665/17 P

- 88 Na podporu kasačního opravného prostředku ve věci C-663/17 P uvádí ECB v podstatě tři důvody. První důvod kasačního opravného prostředku vychází z nesprávného právního posouzení, kterého se údajně dopustil Tribunál při uznání existence právního zájmu akcionářů Trasta Komerčbanka na podání žaloby proti spornému rozhodnutí. V druhém důvodu kasačního opravného prostředku ECB tvrdí, že Tribunál neprávem shledal, že tito akcionáři jsou sporným rozhodnutím osobně dotčeni ve smyslu čl. 263 čtvrtého pododstavce SFEU. Třetí důvod kasačního opravného prostředku se týká nesprávného právního posouzení, jehož se Tribunál údajně dopustil, když měl za to, že uvedení akcionáři jsou tímto rozhodnutím bezprostředně dotčeni ve smyslu uvedeného ustanovení.
- 89 Na podporu kasačního opravného prostředku ve věci C-665/17 P uvádí Komise dva důvody. První důvod kasačního opravného prostředku vychází z porušení článku 263 SFEU tím, že Tribunál neprávem uznal existenci právního zájmu akcionářů Trasta Komerčbanka na podání žaloby. Druhý důvod kasačního opravného prostředku vychází z porušení čl. 263 čtvrtého pododstavce SFEU a obsahuje dvě části týkající se nesprávného právního posouzení, kterého se dopustil Tribunál, když měl za to, že akcionáři jsou tímto rozhodnutím jednak osobně a jednak bezprostředně dotčeni.
- 90 Nejprve je třeba společně posoudit třetí důvod kasačního opravného prostředku ve věci C-663/17 P a druhou část druhého důvodu kasačního opravného prostředku ve věci C-665/17 P.

– Argumentace účastníků řízení

- 91 ECB a Komise tvrdí, že akcionáři Trasta Komerčbanka nejsou bezprostředně dotčeni sporným rozhodnutím, které nezasahuje do podstaty jejich práv. Pouze Trasta Komerčbanka, jejíž povolení jakožto úvěrové instituce bylo odebráno, může být podle nich považována za bezprostředně dotčenou tímto rozhodnutím. Toto rozhodnutí tak má bezprostřední právní účinky pouze pro Trasta Komerčbanka. Akcionáři této společnosti nejsou sami držiteli bankovního povolení, a proto nemohou tvrdit, že byli odebráním takového povolení osobně dotčeni. Tribunál tím, že v napadeném usnesení rozhodl, že akcionáři Trasta Komerčbanka jsou uvedeným rozhodnutím bezprostředně dotčeni z důvodu intenzity jeho účinků na jejich postavení, nesprávně uplatnil svou judikaturu.
- 92 ECB a Komise tvrdí, že je třeba rozlišovat mezi hospodářským zájmem společnosti a zájmem jejích akcionářů, kteří nemají práva k majetku daného podniku. Odebrání povolení Trasta Komerčbanka má zajisté hospodářský dopad na její akcionáře, ale nedotýká se jejich právního postavení. K určení, zda jsou tito akcionáři rozhodnutím o odebrání bezprostředně dotčeni ve smyslu čl. 263 čtvrtého pododstavce SFEU, není namístě zohlednit tento hospodářský dopad, bez ohledu na jeho rozsah. Kritérium vycházející z kvalitativního posouzení účinků aktu je podle nich v rozporu se zněním a cíli čl. 263 čtvrtého pododstavce SFEU.
- 93 Sporné rozhodnutí navíc nemělo žádný právní účinek na právo akcionářů Trasta Komerčbanka, aby pobírali dividendy.
- 94 Kromě toho je nesprávné tvrdit, že odebrání bankovního povolení Trasta Komerčbanka jí brání v naplňování jejího předmětu činnosti a ve výkonu hospodářské činnosti. Toto odebrání není překážkou výkonu jiné hospodářské činnosti ze strany Trasta Komerčbanka, případně po změně jejích stanov.
- 95 ECB a Komise tvrdí, že sporné rozhodnutí nemělo vliv ani na strukturu Trasta Komerčbanka ani na její vnitřní správu. Tyto snad byly dotčeny rozhodnutím o nařízení likvidace Trasta Komerčbanka, avšak toto rozhodnutí bylo přijato na základě lotyšského práva, a nikoliv unijního práva, které neukládá povinnost likvidace úvěrové instituce, které bylo odebráno povolení. Tribunál přitom v tomto ohledu nerozlišoval mezi sporným rozhodnutím a rozhodnutím nařizujícím likvidaci Trasta Komerčbanka.

- 96 Trasta Komerbanka a její akcionáři mají za to, že situace uvedených akcionářů není srovnatelná se situací menšinových akcionářů obchodní společnosti. Akcionáři Trasta Komerbanka jsou držiteli převážné většiny akcií této společnosti. Kromě toho Tribunál již připustil, že většinový akcionář je oprávněn zpochybnit rozhodnutí, jehož adresátem je společnost, jejíž akcie vlastní, na pouhém základě hospodářského účinku tohoto rozhodnutí na uvedeného akcionáře.
- 97 Výklad, podle kterého by měly být zohledněny pouze právní účinky, a nikoliv hospodářské účinky aktu, pro účely určení, zda je osoba tímto aktem bezprostředně a osobně dotčena ve smyslu čl. 263 čtvrtého pododstavce SFEU, nemá žádnou oporu v judikatuře. Naopak v oblasti státních podpor, jakož i v oblasti spojování podniků, unijní soudy uznaly aktivní legitimaci osob, které byly konkurenty adresáta aktu, na pouhém základě hospodářských důsledků tohoto aktu pro tyto osoby.
- 98 Sporné rozhodnutí se mimoto dotýká akcionářů Trasta Komerbanka bezprostředně a osobně, jelikož je zbavuje možnosti rozhodnout o zřízení pobočky Trasta Komerbanka v jiném členském státě na základě jejího lotyšského bankovního povolení. Podle lotyšského práva je rovněž zbavuje možnosti rozhodnout o dobrovolné likvidaci jejich společnosti a o tom, aby sami jmenovali likvidátora. Navíc jsou akcionáři Trasta Komerbanka ve sporném rozhodnutí jmenovitě označeni a byli přijati jako partneři k jednání během postupu, který vedl k přijetí tohoto rozhodnutí, stejně jako osoby zmocněné k právnímu zastupování Trasta Komerbanka.
- 99 Trasta Komerbanka a její akcionáři dodávají, že důsledky použití vnitrostátního práva musí být brány v úvahu pro účely posouzení aktivní legitimace žalobce v souladu s článkem 263 SFEU. V tomto ohledu zdůrazňují, že podle lotyšského práva je likvidace Trasta Komerbanka automatickým následkem odebrání jejího povolení a že ani FKTK, ani lotyšský soud, který tuto likvidaci nařídil, neměly v dané oblasti žádný prostor pro uvážení.
- 100 V každém případě požadavek, že by akcionáři společnosti měli uplatnit odlišný zájem na zrušení aktu, jehož adresátem je společnost, jejíž akcie vlastní, se neuplatní v takovém případě, o jaký jde v projednávané věci, kdy akcionáři dotčené společnosti, nemohou uplatnit svá práva k tomu, aby společnost donutili k podání žaloby, i když jsou vlastníky většiny jejích akcií.
- 101 Konečně Trasta Komerbanka a její akcionáři tvrdí, že aktivní legitimace akcionářů Trasta Komerbanka je nezávislá na výsledku kasačního opravného prostředku ve věci C-669/17 P.

– Závěry Soudního dvora

- 102 Je třeba připomenout, že v souladu s čl. 263 čtvrtým pododstavcem SFEU může fyzická nebo právnická osoba podat žalobu proti rozhodnutí určenému jiné osobě, pouze pokud se jí uvedené rozhodnutí dotýká bezprostředně a osobně.
- 103 Z ustálené judikatury Soudního dvora, jež byla připomenuta též Tribunálem v bodě 64 napadeného usnesení, vyplývá, že taková podmínka, která je stanovena v čl. 263 čtvrtém pododstavci SFEU – podle níž fyzická nebo právnická osoba musí být rozhodnutím, které je předmětem žaloby, dotčena bezprostředně – vyžaduje splnění dvou kumulativních kritérií, a sice že zpochybněné opatření jednak vyvolává bezprostřední účinky na právní postavení jednotlivce, a jednak neponechává žádnou posuzovací pravomoc adresátům pověřeným jeho provedením, přičemž toto provedení je čistě automatické povahy a vyplývá výlučně z unijní právní úpravy, aniž je třeba použít další zprostředkující předpisy (viz zejména rozsudky ze dne 22. března 2007, Regione Siciliana v. Komise, C-15/06 P, EU:C:2007:183, bod 31; ze dne 13. října 2011, Deutsche Post a Německo v. Komise, C-463/10 P a C-475/10 P, EU:C:2011:656, bod 66, a ze dne 6. listopadu 2018, Scuola Elementare Maria Montessori v. Komise, Komise v. Scuola Elementare Maria Montessori a Komise v. Ferracci, C-622/16 P až C-624/16 P, EU:C:2018:873, bod 42).

- 104 V tomto ohledu je třeba uvést, že sporným rozhodnutím bylo odebráno povolení Trasta Komerčbanka jakožto úvěrové instituci, a v důsledku toho mělo bezprostřední účinky na právní postavení této společnosti, která po přijetí uvedeného rozhodnutí již nebyla oprávněna pokračovat v činnosti úvěrové instituce. Toto povolení bylo vydáno samotné Trasta Komerčbanka, a nikoli osobně jejím akcionářům.
- 105 Tribunál však dospěl na základě důvodů uvedených v bodech 66 až 68 napadeného usnesení k závěru, že se sporné rozhodnutí bezprostředně dotýká rovněž akcionářů Trasta Komerčbanka.
- 106 Jak vyplývá z bodu 67 tohoto usnesení, Tribunál tento závěr založil v podstatě na „intenzitě“ účinků sporného rozhodnutí, jež „nutně zasahuje do obsahu a rozsahu“ práv akcionářů Trasta Komerčbanka. Zprvce se právo akcionářů pobírat dividendy od společnosti, „která již nemá povolení k výkonu činnosti“, stává „nutně iluzorním“. Zadruhé vzhledem k tomu, že účinkem sporného rozhodnutí je „zakázat Trasta Komerčbanka naplňování předmětu činnosti“, je výkon hlasovacích práv akcionářů nebo jejich práva podílet se na řízení této společnosti „v podstatě formální“.
- 107 Toto odůvodnění je postiženo vadou spočívající v nesprávném právním posouzení.
- 108 Na jedné straně Tribunál tím, že upřednostnil nesprávné kritérium vycházející z „intenzity“ účinků sporného rozhodnutí, neurčil – jak mu příslušelo – případnou bezprostřednost účinků tohoto rozhodnutí na právní postavení akcionářů Trasta Komerčbanka.
- 109 Na druhé straně, jak správně podotýká ECB a Komise, Tribunál nesprávně zohlednil hospodářské účinky, a nikoli právní účinky sporného rozhodnutí na postavení akcionářů Trasta Komerčbanka (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 28. února 2019, Rada v. Growth Energy a Renewable Fuels Association, C-465/16 P, EU:C:2019:155, bod 81 a citovaná judikatura).
- 110 Právo akcionářů pobírat dividendy a podílet se na řízení Trasta Komerčbanka, jakožto společnosti založené podle lotyšského práva, přitom nebylo sporným rozhodnutím dotčeno.
- 111 Je sice pravda, že v důsledku odebrání povolení již není Trasta Komerčbanka schopna nadále vykonávat činnost úvěrové instituce, a v důsledku toho je její schopnost rozdělovat dividendy akcionářům pochybná. Nicméně negativní účinek tohoto odebrání má hospodářskou povahu, jelikož právo akcionářů obdržet dividendy, stejně jako jejich právo podílet se na řízení této společnosti, případně i tím, že změní její předmět činnosti, nebyla sporným rozhodnutím nijak dotčena.
- 112 Předcházející úvahy nejsou zpochybněny argumentací Trasta Komerčbanka a jejích akcionářů, jež je shrnuta v bodě 97 tohoto rozsudku a vychází z judikatury unijních soudů v oblasti státních podpor, jakož i v oblasti spojování podniků. Uznání, že někteří konkurenti adresátů unijního aktu týkajícího se těchto oblastí mohou být tímto aktem bezprostředně dotčeni, je odůvodněno nikoli čistě hospodářskými účinky předmětného aktu na jejich postavení, ale skutečností, že uvedeným aktem je dotčeno právní postavení těchto konkurentů, zvláště jejich právo vyplývající z ustanovení Smlouvy o FEU, aby nebyla narušena hospodářská soutěž (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 6. listopadu 2018, Scuola Elementare Maria Montessori v. Komise, Komise v. Scuola Elementare Maria Montessori a Komise v. Ferracci, C-622/16 P až C-624/16 P, EU:C:2018:873, bod 43).
- 113 Pokud jde o likvidaci Trasta Komerčbanka v důsledku přijetí sporného rozhodnutí, je pravda, že takovouto okolností bylo bezprostředně dotčeno právo akcionářů Trasta Komerčbanka podílet se na řízení této společnosti, jelikož uvedené řízení bylo rozhodnutím nařizujícím likvidaci svěřeno likvidátorovi.

- 114 Nicméně likvidace společnosti Trasta Komerbanka není provedením sporného rozhodnutí „čistě automatické povahy a vyplývajícím výlučně z unijní právní úpravy“ ve smyslu judikatury citované v bodě 103 tohoto rozsudku. Unijní právní úprava totiž nestanoví nařízení likvidace úvěrové instituce, které bylo odebráno povolení. Rozhodnutí o likvidaci bylo přijato lotyšským soudem na základě lotyšského práva, tedy na základě „dalších zprostředkujících předpisů“ ve smyslu téže judikatury.
- 115 Z toho vyplývá, že Tribunál nesprávně shledal, že akcionáři Trasta Komerbanka jsou sporným rozhodnutím bezprostředně dotčeni ve smyslu čl. 263 čtvrtého pododstavce SFEU.
- 116 Vzhledem k výše uvedenému je třeba třetímu důvodu kasačního opravného prostředku ve věci C-663/17 P a druhé části druhého důvodu kasačního opravného prostředku ve věci C-665/17 P vyhovět, aniž je třeba zkoumat ostatní důvody kasačních opravných prostředků, zrušit napadené usnesení v rozsahu, v němž zamítá námitku nepřipustnosti vznesenou ECB ohledně žaloby podané akcionáři Trasta Komerbanka.

K žalobě akcionářů Trasta Komerbanka u Tribunálu

- 117 Podle čl. 61 prvního pododstavce statutu Soudního dvora Evropské unie zruší Soudní dvůr rozhodnutí Tribunálu, pokud je opravný prostředek opodstatněný. Soudní dvůr může vydat sám konečné rozhodnutí ve věci, pokud to soudní řízení dovoluje.
- 118 V projednávané věci má Soudní dvůr všechny nezbytné podklady, aby mohl vydat konečné rozhodnutí o přípustnosti žaloby podané akcionáři Trasta Komerbanka.
- 119 Z důvodů uvedených v bodech 108 až 114 tohoto rozsudku je třeba dospět k závěru, že akcionáři Trasta Komerbanka nejsou sporným rozhodnutím bezprostředně dotčeni. V důsledku toho je třeba námitce nepřipustnosti ECB vyhovět v rozsahu, v němž se týká žaloby těchto akcionářů, a tudíž odmítnout tuto žalobu jako nepřipustnou.

K nákladům řízení

- 120 Podle čl. 184 odst. 2 jednacího řádu Soudního dvora platí, že není-li kasační opravný prostředek opodstatněný nebo je-li tento kasační prostředek opodstatněný a Soudní dvůr vydá sám konečné rozhodnutí ve věci, rozhodne o nákladech řízení.
- 121 Podle čl. 138 odst. 1 jednacího řádu Soudního dvora, jenž se na řízení o kasačním opravném prostředku použije na základě čl. 184 odst. 1 uvedeného jednacího řádu, se účastník řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval.
- 122 Vzhledem k tomu, že ECB a Komise požadovaly náhradu nákladů řízení a Trasta Komerbanka a její akcionáři neměli ve věcech C-663/17 P a C-665/17 P úspěch, je důvodné rozhodnout, že posledně uvedení ponесou vlastní náklady řízení a nahradí náklady řízení vynaložené ECB a Komisí v rámci těchto kasačních opravných prostředků. Dále vzhledem k tomu, že ECB požadovala náhradu nákladů řízení a akcionáři Trasta Komerbanka neměli v řízení o jejich žalobě u Tribunálu úspěch, je důvodné rozhodnout, že posledně uvedení ponесou vlastní náklady řízení a nahradí náklady vynaložené ECB v řízení v prvním stupni týkajícím se uvedené žaloby v rozsahu, v němž byla podána těmito akcionáři.
- 123 Kromě toho podle čl. 140 odst. 1 jednacího řádu Soudního dvora orgány Unie, které vstoupily do řízení jako vedlejší účastníci, nesou vlastní náklady řízení.

124 Komise, která je vedlejší účastnicí v řízení ve věci C-663/17 P, ponese vlastní náklady řízení vynaložené v této věci.

125 Konečně je třeba rozhodnout, že o nákladech řízení ve věci C-669/17 P bude rozhodnuto později, neboť tato věc je vrácena Tribunálu.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (velký senát) rozhodl takto:

- 1) **Kasační opravný prostředek ve věci C-669/17 P se jako nepřipustný odmítá v rozsahu, v němž byl podán Ivanem Fursinem a Igorsem Buimistersem, jakož i společnostmi C & R Invest SIA, Figon Co. Ltd, GCK Holding Netherlands BV a Rikam Holding SA.**
- 2) **Usnesení Tribunálu Evropské unie ze dne 12. září 2017, Fursin a další v. ECB (T-247/16, nezveřejněné, EU:T:2017:623), se zrušuje.**
- 3) **Námítka nepřipustnosti vznesená Evropskou centrální bankou se zamítá v rozsahu, v němž se týká žaloby podané Trasta Komerčbanka AS znějící na zrušení rozhodnutí Evropské centrální banky ECB/SSM/2016 – 529900WIP0INFDAWTJ81/1 WOANCA-2016-0005 ze dne 3. března 2016, o odebrání povolení uděleného Trasta Komerčbanka.**
- 4) **Žaloba podaná Ivanem Fursinem a Igorsem Buimistersem, jakož i společnostmi C & R Invest SIA, Figon Co. Ltd, GCK Holding Netherlands BV a Rikam Holding SA, znějící na zrušení rozhodnutí Evropské centrální banky ze dne 3. března 2016, se zamítá.**
- 5) **Věc se vrací Tribunálu Evropské unie, aby rozhodl o žalobě podané Trasta Komerčbanka AS znějící na zrušení rozhodnutí Evropské centrální banky ze dne 3. března 2016.**
- 6) **Trasta Komerčbanka AS, Ivan Fursin a Igors Buimisters, společnosti C & R Invest SIA, Figon Co. Ltd, GCK Holding Netherlands BV, jakož i Rikam Holding SA ponесou vlastní náklady řízení a nahradí náklady řízení vynaložené Evropskou centrální bankou v rámci kasačního opravného prostředku ve věci C-663/17 P a Evropskou komisí v rámci kasačního opravného prostředku ve věci C-665/17 P.**
- 7) **Evropská komise ponese vlastní náklady řízení ve věci C-663/17 P.**
- 8) **Ivan Fursin a Igors Buimisters, společnosti C & R Invest SIA, Figon Co. Ltd, GCK Holding Netherlands BV a Rikam Holding SA ponесou vlastní náklady řízení a nahradí náklady vynaložené Evropskou centrální bankou v řízení v prvním stupni týkajícím se žaloby podané těmito akcionáři.**
- 9) **O nákladech řízení ve věci C-669/17 P bude rozhodnuto později.**

Podpisy.